

Lapin Kansa 2.6.2007

Tutkijat puhuvat asiaa

Erikoistutkija Mauri Niemisen 31.5.2007 referointi laiduntutkimustuloksista on syytä ottaa vakavasti. Eri puolilla Lappia pitkään vaeltaneena retkeilijänä olen voinut omin silmin nähdä, mitä porojen laitumille on viime vuosikymmeninä tapahtunut. Kunnan heikentyminen ei koske pelkästään talvilaitumina tärkeitä jäkälikköjä, vaan myös kesälaitumet ovat varsinkin monilla alueilla pahoin kuluneet.

On aiheellista puhua laidunkriisistä, joka on pelottavaa vauhtia muuttumassa porotalouden sisäisestä asiasta ekologiseksi ongelmaksi ja ruokinta on lisääntymässä. Mauri Nieminen osoittaa vakuuttavasti, että porolaitumien tilasta on olemassa koko poronhoitoalueen kattavaa päivitettyä tutkimustietoa. Tutkimustulokset paljastavat, että hyväkuntoisia jäkälälaitumia ei ole missään; erityisen surkeassa kunnossa laitumet ovat myös niissä pohjoisissa tunturipaliskunnissa, joissa metsätaloutta ei harjoiteta.

Sellaisissa (saamelais)paliskunnissa, joista metsätalous, tekoaltaat, kaivokset ja muu porotalouden kanssa kilpaileva maankäyttö käytännöllisesti katsoen kokonaan puuttuu, vastuussa laidunkriisistä voivat olla vain poromiehet itse. Eräät johtavat saamelaispoliitikot väittävät, että puheet saamelaispaliskuntien laidunkriisistä perustuvat huonotasaisen ja asenteellisesti vinoutuneen tutkimuksen luomiin harhakuviin. Tästä kliseestä on vihdoin aika päästä eroon ja antaa tutkimukselle sille kuuluva painoarvo. Laidunten tuottavuuden palauttamista porolukuja alentamalla ei saamelaisjohto hyväksy, koska sen väitetään merkitsevän saamelaisporonhoidon "yksipuolista aseriisuntaa". Yli puolet saamelaisalueen metsämaasta on tällä hetkellä eri syistä jo metsätalouksen ulkopuolella Inarissa. Paljonkohan pitäisi olla lisää, että voitaisiin "turvata porotalouden edut"?

Saamelaiskäräjien johto on systemaattisesti vastustanut valtiovallan yrityksiä ratkoa alalla esiintyviä ongelmia kokonaisvaltaisesti ja elinkeinonharjoittajien tasa-arvoa kunnioittaen. Ulkopuolinen maailma ei tätä tiedä ja siksi maailmalla puhutaan kauniita kestävästä saamelaisesta poronhoidosta. Miksi ei voida puhua totta? Koska porotalouden tämänhetkiset ongelmat koskevat yhtäläisesti sekä saamelaisia että suomalaisia poromiehiä, vaatimukset saamelaisten poromiesten erityiskohtelusta liittyvät johtavien saamelaispoliitikkojen pyrkimyksiin jakaa Ylä-Lapin asukkaat pysyvästi kahden kerroksen väkeen. Viimeisimpien tutkimusten tähänkään ei löydy perusteita.

Jouni Kitti
Entinen saamelaispoliitikko